

Kollektivavtalstäckning i EU

Kollektivavtalstäckningen varierar kraftigt mellan olika EU-länder. Lägst är den i Polen med knappt 12 procents täckningsgrad samtidigt som alla anställda i Belgien och Italien omfattades av kollektivavtal 2023. Anställda i stora företag omfattas av kollektivavtal i högre utsträckning än de i små och offentliganställda i högre utsträckning än privatanställda. 18 medlemsstater nådde inte upp till minimilönedirektivets tröskelvärde om 80 procents kollektivavtalstäckning. Det visar medlemsstaternas rapportering till EU-kommissionen om efterlevnaden av minimilönedirektivet.

Enligt direktivet om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen, det så kallade minimilönedirektivet, ska alla medlemsstater vartannat år lämna uppgifter och information om minimilöneskydd och kollektivavtalstäckning till EU-kommissionen. Tidsfristen för genomförandet av direktivet gick ut den 15 november 2024. Medlemsstaternas första rapportering till EU kommissionen skulle vara inlämnad i september 2025 och avse perioden 2021–2023. Medlingsinstitutet genomförde den svenska rapporteringen i nära samarbete med arbetsmarknadens parter.

När medlemsstaterna rapporterat ska EU-kommissionen analysera de uppgifter och den information som lämnats och rapportera om det till Europaparlamentet och rådet. EU-kommissionen publicerade den första av dessa rapporter i juli 2026 och det är den rapporten som ligger till grund för den här sammanställningen¹.

En av de saker som ska rapporteras till EU-kommissionen är nivån på och utvecklingen av kollektivavtalstäckning. För att främja kollektivavtalsförhandlingar ska varje medlemsstat där kollektivavtalstäckningen understiger 80 procent tillhandahålla en ram med förutsättningar som möjliggör kollektivavtalsförhandlingar. De ska dessutom upprätta en handlingsplan, i samråd med arbetsmarknadens parter, i syfte att öka kollektivavtalstäckningen. Även handlingsplanerna ska lämnas in till EU-kommissionen.

Medlemsstaternas rapportering visar att kollektivavtalstäckningen varierar stort mellan dem. I Belgien och Italien omfattas alla anställda av kollektivavtal. I åtta medlemsstater, däribland Sverige, var täckningsgraden högre än tröskelvärdet på 80 procent 2023. I Sverige var den 88 procent det året. Även i våra nordiska grannländer, Danmark och Finland, samt i Portugal, Spanien och Österrike var kollektivavtalstäckningen högre än tröskelvärdet. Med undantag för Sverige och Danmark använder samtliga länder vars kollektivavtalstäckning översteg 80 procent allmängiltigförklaring av kollektivavtal mer eller mindre automatiskt på hela arbetsmarknaden².

Av länderna som inte nådde upp till tröskelvärdet om 80 procents täckningsgrad var Nederländerna det land som ändå låg närmast under gränsen. Där var

¹ [Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och Rådet om de uppgifter och den information som medlemsstaterna har lämnat om minimilöneskydd samt handlingsplanerna för att främja kollektivavtalsförhandlingar i enlighet med artikel 10.3 i direktiv \(EU\) 2022/2041](#) samt

[Commission Staff Document Accompanying the document Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the data and information transmitted by Member States in minimum wage protection and the action plans promote collective bargaining, pursuant to Article 10\(3\) of Directive \(EU\) 2022/2041](#)

² [Avtalsrörelsen och lönebildningen 2025. Medlingsinstitutets årsrapport, sid 77](#)

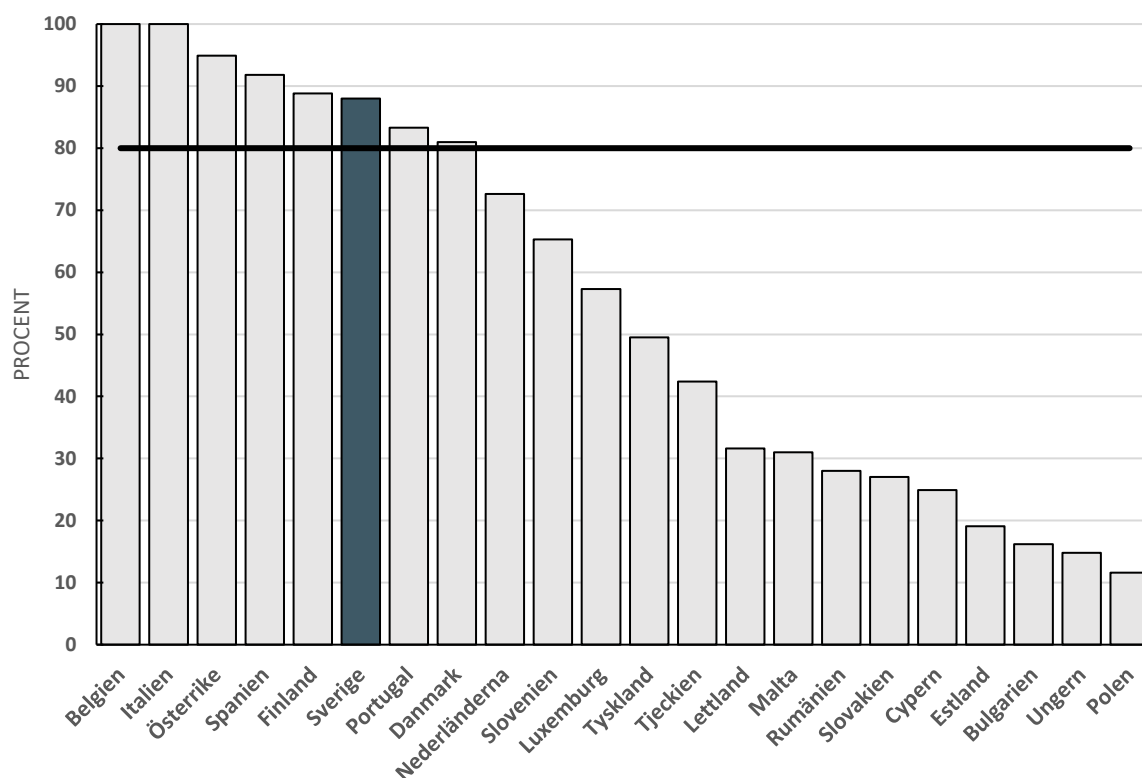
kollektivavtalstäckningen knappt 73 procent 2023. I Slovenien omfattades 65 procent av kollektivavtal och i Tyskland knappt hälften av de anställda.

Lägst var kollektivavtalstäckningen i Polen, knappt 12 procent. I ytterligare tre länder, Estland, Bulgarien och Ungern, var täckningsgraden lägre än 20 procent.

Fem medlemsländer, Frankrike, Grekland, Irland, Kroatien och Litauen har inte lämnat in någon uppgift om kollektivavtalstäckning för något av åren mellan 2021 och 2023. Frankrike har dock rapporterat en täckningsgrad på 98 procent för 2018, men inte lämnat några uppgifter om kollektivavtalstäckning för perioden 2021–2023.

Sammantaget var det 18 länder som inte nådde upp till tröskelvärdet om 80 procents täckningsgrad och som därmed behöver ta fram en handlingsplan som syftar till att främja kollektivavtalsförhandlingar. I mitten av juni 2026, när EU-kommissionen gjorde sammanställningen av medlemsstaternas rapportering, hade tolv av dem lämnat in handlingsplaner till EU-kommissionen. Därefter har även Tyskland lämnat in sin plan.

Kollektivavtalstäckning i EU 2023

Frankrike, Grekland, Irland, Kroatien och Litauen har inte lämnat några uppgifter för 2023.

För Estland avser uppgifterna 2021, för Lettland och Luxemburg 2022.

Källa: [Medlemsstaternas rapportering till EU-kommissionen i enlighet med minimilönedirektivet](#)

I flertalet länder har det endast skett små förändringar av kollektivavtalstäckningen mellan 2021 och 2023, det vill säga den period rapporteringen avser. Cypern, Malta och Rumänien rapporterar dock större förändringar än övriga länder. I Rumänien ökade täckningsgraden från 17 till 28 procent mellan 2021 och 2023. Det förklarar man med att mätmetoden ändrats samt institutionella förändringar som exempelvis en reformerad dialog mellan arbetsmarknadens parter. För Maltas del minskade kollektivavtalstäckningen från 49 till 31 procent, vilket man förklarar med att olika uppgiftskällor använts. I Cypern minskade täckningsgraden från 34 till

25 procent mellan 2021 och 2023. Minskningen sammanfaller med en långsiktig minskning av den fackliga organisationsgraden i landet.

Minimilönedirektivet stadgar även att medlemsstaterna ska tillhandahålla den här statistiken uppdelad på kön, åldersgrupp, funktionsnedsättning, företagsstorlek och sektor i den mån uppgifter om detta finns tillgängliga. Inget land har rapporterat kollektivavtalstäckning fördelat på funktionsnedsättning. Flera länder har inte rapporterat några nedbrytningar överhuvudtaget och de som gjort det har ofta valt att använda olika indelningar för åldersgrupper, företagsstorlek och sektorer vilket försvårar jämförelser mellan länderna.

Elva medlemsstater har redovisat kollektivavtalstäckningen för olika åldersgrupper. I Belgien och Italien är täckningsgraden 100 procent i alla åldersgrupper. Även Sverige, Spanien och Österrike har en hög och relativt jämn kollektivavtalstäckning i samtliga redovisade åldersgrupper. I Lettland, Slovakien och i viss mån Slovenien är täckningsgraden lägst i den yngsta åldersgruppen och ökar successivt med stigande ålder.

Sju av medlemsstaterna, däribland Sverige, redovisar en högre kollektivavtalstäckning för kvinnor jämfört med män. Åtminstone för Sveriges del beror skillnaden på att kvinnor arbetar i offentlig sektor i högre utsträckning än män. Bryter man ner resultatet per sektor visar det sig att det inte är nämnvärd skillnad i täckningsgrad mellan kvinnor och män i vare sig privat eller offentlig sektor i Sverige. Störst skillnad i täckningsgrad mellan könen finns i Slovenien där den var 14 procentenheter högre bland kvinnor jämfört med män, 73 gentemot 59 procent. Fyra länder, Spanien, Tjeckien, Ungern och Österrike redovisar en högre täckningsgrad för män än för kvinnor. Störst är skillnaden i Spanien där männens täckningsgrad är sju procentenheter högre än kvinnornas, 95 respektive 88 procent. I Spanien är kollektivavtalstäckningen mycket hög i byggbranschen och tillverkningsindustrin som båda är mansdominerade.

Anställda i stora företag omfattas av kollektivavtal i högre utsträckning än de i små företag i de länder, däribland Sverige, som lämnat uppgifter om kollektivavtalstäckning fördelat på företagsstorlek. Vanligtvis ökar täckningsgraden då företagsstorleken ökar även om det finns undantag. I Slovenien och Malta har den största redovisade företagsstorleken har lägre täckningsgrad än den näst största. I Spanien har mikroföretag, det vill säga företag med färre än tio anställda, lägre täckningsgrad än övriga företag. Men kollektivavtalstäckningen i Spanien är ungefär lika hög i alla storleksklasser från 10–49 anställda och uppåt. Samtidigt är det 15 medlemsstater som inte lämnat in någon uppgift om kollektivavtalstäckning fördelat på företagsstorlek.

När det gäller kollektivavtalstäckningen fördelat på sektor eller bransch spretar de olika ländernas rapportering. Vissa medlemsstater redovisar enbart offentlig respektive privat sektor, andra använder en mer detaljerad branschnivå som inte fullt ut överensstämmer mellan länderna vilket försvårar jämförelser. Det man ändå kan säga är att offentlig förvaltning har högst kollektivavtalstäckning i merparten av de medlemsstater som redovisat täckningsgraden på branschnivå. Det gäller till exempel Sverige, Finland, Danmark, Österrike och Luxemburg där alla anställda inom offentlig förvaltning omfattas av kollektivavtal. I fyra medlemsstater, Sverige, Finland, Nederländerna och Tyskland, är Information och kommunikation den bransch som har lägst kollektivavtalstäckning. Elva medlemsstater har inte rapporterat kollektivavtalstäckningen på bransch-/sektornivå.